

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 27.4.2009
COM(2009) 200 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стратегия на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния
потенциал**

**Обновен отворен метод на координация за справяне с предизвикателствата и
възползване от възможностите, стоящи пред младежта**

{SEC(2009) 545}

{SEC(2009) 546}

{SEC(2009) 548}

{SEC(2009) 549}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

„Бъдещето на Европа е в ръцете на нейната младеж¹. За много млади хора обаче изгледите за успех в живота са минимални“. Това е заключение от Съобщението на Комисията относно „Обновената социална програма“², с която се цели създаването на повече възможности за гражданите на ЕС, подобряването на достъпа до възможности за всички и проявяването на солидарност.

Младежта е сред приоритетите в социалната визия на ЕС и сегашната криза потвърждава необходимостта от насърчаването на младия човешки капитал. Настоящото съобщение предлага отговор като очертава стратегия за бъдещите политики за младежта в Европа. В нея се предлага нов, по-строен отворен метод на координация (ОМК) — гъвкав и опростен по отношение на отчитането, — и се затвърждават взаимодействията с политиките, обхванати от Европейския пакт за младежта, приет в рамките на Лисабонската стратегия за заетост и растеж. Следвайки многосекторен подход тя съдържа решения с краткосрочен характер като част от дългосрочно усилие за предоставяне на възможности на младите хора. Стратегията ще създаде благоприятни условия за младежта да развие уменията си, да разгърне потенциала си, да работи, активно да участва в обществото и да се ангажира по-сериозно в изграждането на европейския проект. Младите хора не са досадна отговорност, а ресурс от ключово значение за обществото, който може да бъде привлечен за постигането на още по-високи социални цели.

2. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВЪЗМОЖНОСТИ ПРЕД ДНЕСНАТА МЛАДЕЖ

Европейците живеят по-дълго, създават деца по-късно, а броят на младите хора е намалял. Прогнозата е възрастовата група 15—29 години да съставлява 15,3 % от населението на Европа през 2050 г., докато в настоящия момент тя съставлява 19,3 %³. Тези демографски промени засягат семействата, солидарността между поколенията и икономическия растеж. Глобализацията може да способства за растежа и трудовата заетост, но може и да породи специфични предизвикателства за уязвимите работници, каквито са младите хора, както се получи при кризата⁴. Промяната на климата и проблемите с енергийната сигурност изискват съответна пренастройка на поведението и начина на живот на бъдещите поколения. От особено важно значение е придобиването на достатъчно гъвкави ключови познания, които да позволяват развиването на подходящи умения в течение на човешкия живот, а ранното напускане на училище продължава да е сериозен проблем.

Сред ценностите на младите хора са приятелството, уважението, толерантността и солидарността, а сегашното поколение от млади хора е може би най-образованото, най-напредналото в техническо отношение и с най-голяма мобилност от когато и да било преди. Като останалата част от обществото обаче, те са изложени на засилен

¹ Най-общо се имат предвид подрастващите и младите хора на възраст от 13 до 30 години. По статистически причини категорията, използвана в текста, невинаги съвпада с точно тези граници.

² COM (2008) 412.

³ Източник: Евростат.

⁴ COM (2009) 34.

индивидуализъм и конкурентен натиск и невинаги разполагат с едни и същи възможности.

В резултат на широко допитване из цяла Европа⁵ следните специфични предизвикателства бяха определени като най-сериозни за младите хора: образование, намиране на работа, социално приобщаване и здраве. Младежта на Европа трябва да е подготвена да се възползва от възможностите, които ѝ предоставят гражданското и политическото участие, доброволството, творчеството, предприемачеството, спортът и ангажирането с общочовешки каузи.

Затруднения в сферата на образованието, намирането на работа, социалното приобщаване и здравето, усложнени допълнително от проблеми с финансите, жилището или транспорта, пречат на извоюването на самостоятелност от младите хора — положение, при което те да разполагат с ресурси и възможности да управляват собствения си живот, да участват пълноценно в обществото и да вземат решения самостоятелно.

3. НЕОБХОДИМОСТТА ОТ НОВА РАМКА

3.1. Сътрудничество в рамките на ЕС

Младежкото сътрудничество е добре структурирана и развита област от политиката на ЕС. Европейски програми за младежта са изпълнявани от 1988 г. насам. Процесът на изработване и изпълнение на политиката беше развит в Бялата книга от 2001 г.⁶ и понастоящем се основава на три стълба:

- Активна гражданска позиция на младите хора чрез ОМК с четири приоритета (участие, информация, доброволчество и по-добро опознаване на младите хора), общи цели, доклади на държавите-членки и структуриран диалог с младежта;
- Социална и професионална интеграция чрез изпълнението на Европейския пакт за младежта⁷ — част от Лисабонска стратегия — с три приоритета (трудова заетост/социална интеграция, образование/обучение, съвместяване на професионалния и личния живот). Съобщението на Комисията „Подпомагане на пълноценното участие на младите хора в образованието, трудовата дейност и обществото“⁸ отиде една стъпка по-далеч като предложи допълнителни действия;
- Интегриране на въпроси на младежта в други политики (като например антидискриминационна, здравна).

3.2. Провеждане на оценка на политиките за младежта

Беше поискано мнението на държавите-членки относно настоящата рамка и възможните действия в бъдеще. През февруари 2009 г. в Европейския парламент се проведе изслушване, посветено на младежта. Като част от структуриран диалог бяха

⁵ Вж. придружаващата Оценка на въздействието и докладите от допитването.

⁶ COM (2001) 681.

⁷ Заключение на председателството на Европейския съвет, март 2005 г. (7619/05).

⁸ COM (2007) 498.

организираните дебати с хиляди млади хора из цяла Европа. Бяха организирани срещи с Европейския форум на младежта, както и с националните младежки съвети. При допитване онлайн се получиха повече от 5 000 отговора. Мнението си дадоха също изследователи, а и ръководители на програмата „Младежта в действие“.

Като цяло ОМК се възприема като подходящо средство за сътрудничество, а приоритетите му — като все още актуални. Рамката допринесе за законодателство или стратегии за младежта на национално равнище. Повече страни включват за участие в процеса на изработване на политики и младежки организации. Европейският пакт за младежта допринесе за по-голямата видимост на младежта в рамките на Лисабонската стратегия, особено що се отнася до образованието и заетостта, като едновременно с това беше постигнат напредък и в борбата с дискриминацията и в областта на здравето.

Рамката обаче, чийто период на действие изтича през 2009 г., невинаги беше на нужното ниво що се отнася до ефикасност и постигане на осезаеми резултати. Не е и достатъчно координирана, за да може да се обърне внимание на всички предизвикателства. Налице е консенсус по отношение нуждата от засилен многосекторен подход, както беше поискано от Европейския парламент в Декларация от 2008 г. за предоставянето на възможности на младите хора. Трябва също по-добре да бъде организиран и структурираният диалог, както и да се работи в посока на достигане до неорганизираната младеж, особено до онези с по-малък избор от възможности.

4. ИНВЕСТИРАНЕ В МЛАДЕЖТА И МОБИЛИЗИРАНЕ НА НЕЙНИЯ ПОТЕНЦИАЛ

4.1. Визия на ЕС по отношение на младите хора

Младите хора трябва максимално да оползотворяват своя потенциал. Тази визия се отнася до всички, но действията следва да се насочат към онези с по-малък избор от възможности. Тя се основава на двуизмерен подход:

- **инвестиране в младежта:** заделянето на повече средства за развиването на области на политиката, които засягат младите хора в ежедневието им и допринасят за благоденствието им.
- **мобилизиране на потенциала на младите хора:** разгръщане на потенциала на младите хора за обновяването на обществото и с оглед техния принос към ценностите и целите на ЕС.

Ще бъде развито по-тясно взаимодействие между политиките за младежта и други политики като образование, трудова заетост, приобщаване и здраве, при което младежките дейности и социално-възпитателната работа с младежта ще играят подкрепяща роля. Обновеният ОМК за младежта ще насърчи съгласуваното изработване на политиките, като „обогаत्या“ другите процеси на координиране на политики със специфичните си експертни познания и като предоставя на младите хора възможност да изразят мнението си, така че то да бъде чуто. Приносът на ЕС се изразява в помощта, оказвана на държавите-членки, в чиято сфера на компетентност попадат политиките за младежта, да си сътрудничат по-добре.

4.2. Дългосрочна стратегия за младежта и нейните краткосрочни приоритети

Като се основава на актуални данни за положението на младежите⁹ предлаганата нова стратегия съдържа три водещи и взаимосвързани цели, които са тясно свързани с целите на Обновената социална програма:

- **създаване на повече възможности** за младежта в областта на образованието и трудовата заетост
- **подобряване на достъпа** и пълноценно участие на всички млади хора в обществения живот
- **насърчаване на взаимната солидарност** между обществото и младите хора.

За първите три години, т.е. 2010—2012 г., за всяка цел са предложени от две до три „сфери на действие“ с конкретни цели. За всяка сфера на действие е предвиден списък с възможни действия, които могат да бъдат предприемани от държавите-членки и/или Комисията. Предизвикателствата и възможностите, пред които е изправена днешната младеж ще бъдат редовно оценявани с приоритизиране на всеки три години, за да може да се осигури гъвкавост и да се направи нужното, така че сферите на действие да отразяват променящите се нужди на по-младите поколения. Промени могат да бъдат правени и след като бъде дефинирана следващата стъпка за периода след 2010 г., произтичаща от стратегията на ЕС за растеж и заетост.

4.2.1. Създаване на повече възможности за младежта

Сфера на действие 1 — Образование

Близо 80 % от младите хора на възраст между 20 и 24 години в Европа са завършили горен курс на средно образование. Въпреки това една четвърт от 15 годишните се справят посредствено с четенето¹⁰, а 6 милиона млади хора напускат училище без да придобият никаква квалификация. По-голямата мобилност превръща ЕС в отворено пространство, което развива талантите и потенциала на младите¹¹, но тя остава ограничена.

Европейската комисия предложи нов ОМК в областта на образованието¹² за справяне със следните дългосрочни стратегически предизвикателства: учене през целия живот и мобилност, качество и ефикасност, справедливост и гражданство, иновации и творчество, както и нов подход за постигането през 21-ви век на съответствие между уменията и пазарните нужди¹³. Подобряването на нивото на официалното образование е приоритет с ключово значение, но умения могат да бъдат придобивани и извън класната стая чрез социално-възпитателна работа с младежите и чрез използването на нови технологии.

Цел

⁹ Доклад за младежта в ЕС за 2009 г.

¹⁰ COM (2008) 425

¹¹ Като например програмите Еразъм и Младежта в действие

¹² COM (2008) 865

¹³ COM (2008) 868

Освен официалното образование трябва да бъде подкрепяно и неформалното образование, с цел то да допринесе за ученето през целия живот в Европа, като се развива неговото качество, като се признават резултатите му и като се съчетава по-успешно с официалното образование.

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да се разкриват повече възможности за неформално учене като едно от действията за справяне с ранното отпадане от училище
- Да се използва пълноценно наборът от средства, въведени на равнище ЕС, за валидиране на уменията и признаване на квалификациите¹⁴
- Да се насърчава мобилността, свързана с учене, на всички млади хора
- Да се насърчава сътрудничеството между лицата, натоварени с разработването на политики за образованието и младежта
- Да се обърне внимание — както в официалната система на обучение, така и в неформалната — на проблема със стереотипите, свързани с половете.
- Да се предоставят на разположение на младите хора висококачествени услуги за ориентиране и консултиране.
- Да се развият формите на участие в образователната система, а също и сътрудничеството между училището, семейството и местната общност.

Комисията ще доразвие компонента на Europass за самооценка, по-специално що се отнася до умения, придобити в неформална обстановка, и ще предоставя удостоверения като Youthpass.

Сфера на действие 2 — Трудова заетост

За младите хора периодите на преход от образование към трудова заетост са вече значително по-дълги и сложни. Безработицата сред младите хора е средно поне два пъти по-висока отколкото при останалите сегменти на работната сила. Сегашната икономическа криза нанася допълнителен удар на възможностите, предлагани от трудовия пазар на младите хора. Те нерядко изпълняват нискоквалифицирана работа, заемат временни длъжности, а заплащането е ниско. Безработицата сред младите хора е често резултат от липсата на умения или наличието на умения, които не се търсят. Необходими са системи за ориентация и консултация относно избора на професионално призвание и възможностите за бъдеща работа.

Насърчаването на достъпа до пазара на труда и осигуряването на трудова заетост с нужното качество са сред ключовите приоритети на Лисабонската стратегия за растеж и заетост и на Европейския пакт за младежта. Тази ориентация следва да се запази. Въздействието на финансовата и икономическата криза върху трудовите пазари прави

¹⁴ Първото се осигурява от такива инструменти като Europass, EQF или ECVET, а последното от Директива 2005/36/ЕО.

още по-неотложна задачата да се обърне внимание на въпроса за трудовата заетост на младежта както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Свободното движение на работната сила е от особено важно значение за младите хора в началото на кариерата им и е един от ключовите градивни елементи на единния пазар.

Цели

За да се улесни преходът от училище към труд или от трудова незаетост или безработица към труд, действията в областта на политиката по трудовата заетост следва да бъдат координирани в рамките на четирите компонента на т.нар. гъвкава сигурност както в държавите-членки, така и на равнище ЕС. Веднъж наети на работа, младите хора следва да получат възможност за изкачване нагоре.

Да се увеличат и да се подобрят инвестициите в преподаването на умения, които са подходящи за предлаганите на трудовия пазар работни места и за които има по-голяма вероятност да съответстват на търсените в бъдеще умения както в краткосрочен план, така и в дългосрочен план.

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да направят необходимото за да остане приоритет трудовата заетост на младите хора
- Да бъдат насърчавани трансграничните професионални възможности за младите хора, включително ранното запознаване на младите хора със света на труда
- Да се развие социално-възпитателната работа с младежите като ресурс за подобряване пригодността на младите хора за трудова заетост
- Да се насърчава сътрудничеството между лицата, натоварени с изработването на политики в областта на заетостта и на младежта, и участието на младите хора в политиката по заетостта
- Да се осигури ефективното използване на фондовете на ЕС, предназначени за насърчаване на заетостта сред младите, и особено на Европейския социален фонд
- Да разработят в плановете си за възстановяване краткосрочни мерки за стимулиране на заетостта сред младите и структурни мерки в подкрепа на младежта
- Да създадат служби за ориентиране и консултиране във връзка с професионалното развитие
- Да направят по-преодолими пречките пред свободното движение на работна сила на територията на ЕС
- Да се насърчават полезни стажове в рамките на системите за образование и обучение и/или схемите за заетост
- Да се подобрят грижите за децата с цел подпомагане съвместяването на професионалния и частния живот на младите хора в зряла възраст

Сфера на действие 3 – **Творчество и предприемачество**

Технологиите предлагат на днешното „кибер-поколение“ нови възможности за учене, творчество и участие, като носят със себе си и предизвикателства за личната сфера, сигурността по интернет и грамотността по отношение на нови средства за комуникация.

Насърчаването на предприемачеството и иновациите по отношение на младите хора е част от Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации за периода 2007—2013 г. и Европейската референтна рамка за ключовите умения, в която е включена и културата. Творчеството и предприемачеството са и темите на Европейската 2009 година и едно от стратегическите предизвикателства, набелязани в новия ОМК в областта на образованието и обучението.

Младите хора трябва да бъдат насърчавани да мислят и действат новаторски, а младите таланти трябва да бъдат признавани. Културата стимулира творческите способности, а образованието по предприемачество следва да се разглежда като средство за насърчаване на икономическия растеж и новите работни места, както и като генератор на умения, активна гражданска позиция, самостоятелност и самочувствие.

Цел

Развитието на таланта, творческите умения, предприемаческите нагласи и културното изразяване на младите хора трябва да се насърчават сред всички млади хора

Действия от страна на държавите-членки и на Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да се продължи с развитието на фондовете в подкрепа на младите дебютанти и насърчаване признаването на предприемчивостта на младите
- Да се улесни максимално достъпът до нови технологии, за да се разгърне потенциалът на младите таланти и да се привлече интересът им към хуманитарните и точните науки
- Да се насърчава приносът на социално-възпитателната работа за реализацията на творческите и предприемаческите способности на младите хора
- Да се разшири достъпът до средства за творене, особено до такива, които включват използване на новите технологии

4.2.2. Подобряване на достъпа и пълноценно участие на младите хора в обществото

Сфера на действие 4 – Здраве и спорт

В Здравната стратегия на ЕС (2008—2013 г.), утвърдена с резолюция на Съвета¹⁵, като приоритетно действие се посочва здравето на децата и младите хора. Здравето на много млади хора е изложено на риск поради стрес, непълноценно хранене, липса на физически упражнения, небезопасен секс, системно тютюнопушене, злоупотреба с

¹⁵ 2008/C 319.

алкохол и наркотици. Екологични и социално-икономически фактори от по-общ характер също способстват за недоброто здраве, което от своя страна може да попречи на активното участие. Ето защо спецификата на здравните въпроси при младите хора трябва да бъде обхваната при използване на междусекторен подход. Освен че допринася за подобряване на физическото здраве и психологическото благоденствие на младите граждани, спортът притежава и възпитателен елемент и играе важна социална роля¹⁶.

Цел

Да се насърчават здравословният начин на живот сред младите хора и физическото възпитание, физическата активност и сътрудничеството между младежките възпитатели, здравните специалисти и спортните организации, като се отдава особено значение на превенцията и лечението на затлъстяването, злополуките, пристрастяването и злоупотребата с наркотични вещества, и на поддържането на психическото и сексуалното здраве

Действия от страна на държавите-членки и на Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да изпълняват резолюцията на Съвета относно здравето и благосъстоянието на младежите и насърчаване на доброто физическо състояние и спорта при младежите чрез прилагането на Насоките на ЕС за физическата дейност¹⁷
- Да насърчават възможностите за обучение по въпросите на здравето, предназначено за младежки възпитатели и за младежки лидери
- Да се насърчава сътрудничеството между лицата, натоварени с изработването на политики на здравеопазване и за младежта, и участието на младите хора в политиката на здравеопазване
- Всички заинтересовани страни на местно равнище да бъдат мобилизирани, за да забелязват и оказват подкрепа на младите хора, изложени на риск
- Да се подготви съобразена с нуждите на младите хора здравна информация, особено за онези, които са изложени на риск от социално изключване, а младежките информационни мрежи да бъдат мобилизирани
- Да се насърчава здравната просвета в училищата и в младежките организации, основана на принципа „взаимопомощ между равни“

Сфера на действие 5 — Участие

Пълноценното участие на младите хора в гражданския и политическия живот е предизвикателство с нарастващо значение в светлината на отчуждението между младите хора и институциите. Изпълнението на сегашните общи цели, отнасящи се до участието и информацията, сочи, че има още какво да се желае, особено по отношение

¹⁶ COM(2007) 391

¹⁷ Препоръчителни действия на ниво политика в подкрепа на благоприятна за здравето физическа дейност, 2008 г.

на оказването на подкрепа на младежките организации, участието в представителната демокрация или прилагането на принципа „да се научим да участваме“. Лицата, натоварени с изработването на политики, трябва да се постараят да комуникират по начини, които въздействат на младите хора, включително по граждански и европейски въпроси, с цел преди всичко да привлекат вниманието на млади хора, които не членуват в организации или са в неравностойно положение.

Цел

Да се осигури пълноценно участие на младите хора в обществото чрез увеличаване на участието на младите хора в гражданския живот на местните общности и в представителната демокрация, чрез оказване на подкрепа на младежките организации, както и на различните форми на обучение, осъществявано под надслова „да се научим да участваме“, чрез насърчаване участието на неорганизираната младеж и чрез предоставянето на качествени информационни услуги

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да разработят стандарти за качество на участието, информирането и консултирането на младите хора
- Да продължат да оказват политическа и финансова подкрепа на младежките организации и на националните и местните младежки съвети
- Да насърчават електронната демокрация, с цел достигане до по-голям кръг от неорганизирани млади хора
- Да умножават възможностите за дебат между европейските/националните институции и младите хора

Комисията ще преустрои Европейския младежки портал и ще насърчава достигането до по-широк кръг от млади хора

4.2.3. Насърчаване на взаимната солидарност между обществото и младите хора

Сфера на действие 6 — Социално приобщаване

Необходимо е обществото да проявява солидарност с младите хора, особено с тези, които са в неравностойно положение. Една пета от младите хора на възраст между 16 и 24 години през 2006 г. са били застрашени от бедност. Чувството за изключване от обществото може да се дължи на безработица, увреждане, отношение на обществото и отделни индивиди към миграцията, дискриминация, физическо и/или психическо здраве, пристрастяване, експлоатация, насилие в семейството и криминално минало. То може също да доведе до крайности и насилие.

Пресичането на предаването на бедността и на социалното изключване между поколенията заема приоритетно място в политическия дневен ред на ОМК в социалната

област¹⁸. Проблемът с младите хора, застрашени от бедност и социално изключване, има допирни точки с широк спектър от сфери на политиката и изисква многопрофилни действия. В този контекст политиките по отношение на децата, семейството и младите хора са тясно свързани и настоящото съобщение допълва Съобщението на Комисията, озаглавено „Към стратегия на ЕС за правата на детето“¹⁹.

Цел

Да се предотврати бедността и социалното изключване при групите от младежи в неравностойно положение и да се пресече предаването им между поколенията чрез мобилизиране на всички участващи в живота на младите хора лица (родители, учители, социални работници, здравни специалисти, младежки възпитатели, самите млади хора, полицията и съдебната власт, работодатели и т.н.)

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да се работи в сферата на социалната закрила и политиките за приобщаване по проблемите на подрастващите и младите хора, особено на онези с по-малък избор от възможности
- Да се оптимизира използването на фондовете на ЕС и на експерименталните програми в подкрепа на социалната интеграция на младите хора
- Да се оползотворява потенциалът на социално-възпитателната работа с младежи и на младежките центрове по места като средство за приобщаване
- Да се работи в посока на опознаване между културите и развиване на умения за общуване между тях у всички млади хора
- Да се насърчава съпричастността на младите хора към политиката за приобщаване и сътрудничеството между лицата, натоварени с изработването на политики
- Да се отдава признание за преодолените от младите хора в неравностойно положение предизвикателства, включително чрез специални награди
- Да се обърне внимание на проблемите на бездомниците, жилищните проблеми и финансовото изключване
- Да се насърчава достъпът до качествени услуги — например транспорт, електронно приобщаване, здраве, социални услуги
- Да се оказва целева подкрепа на младите семейства

Сфера на действие 7 — Доброволчество

Засвидетелстването на солидарност към обществото посредством доброволството е важно за младите хора и е движеща сила за личностното развитие, мобилността,

¹⁸ COM (2008) 418 – COM (2005) 706

¹⁹ COM (2006) 367

свързана с учене, конкурентоспособността, социалното сближаване и формирането на гражданско самосъзнание. Младежкото доброволчество също съществено допринася за солидарността между поколенията. В неотдавнашна препоръка Съветът призова за премахване на бариерите пред трансграничната мобилност на младите доброволци²⁰.

Цел

Да се окаже подкрепа на младежкото доброволчество чрез откриването на повече доброволчески възможности за младите хора, чрез създаване на улеснения за доброволчески изяви като се премахнат пречките за тях, чрез повишаване на осведомеността за стойността на доброволчеството, чрез признаване на доброволчеството като важна форма на неформално образование и чрез увеличаване на трансграничната мобилност на млади доброволци

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да се наблегне на признаването на умения чрез Europass и Youthpass
- Да се признава приносът на младежките организации и неструктурираните форми на доброволчество
- Да се потърсят начини за по-добра защита на правата на доброволците и за осигуряване на качество на доброволчеството и да се привлекат младите хора и техните организации за участие в този процес по повод на евентуална Европейска година на доброволчеството (2011 г.)
- Да бъдат разработени национални подходи за трансгранична мобилност на младите доброволци
- Да бъдат разработени национални подходи за насърчаване на солидарността между поколенията посредством доброволчество

Сфера на действие 8 — Младежта и светът

Младите европейци са особено загрижени във връзка с предизвикателства от световен мащаб, като нарушаването на човешките права, икономическите различия и влошаването на околната среда, и желаят да демонстрират солидарността си с останалия свят като се борят срещу дискриминацията, помагат на други хора и опазват околната среда.

²⁰

2008/C 319

Цел

Младите хора да бъдат въввлечени на всички нива (местно, национално и международно) в процеса на изработване на политика от значение за целия свят, като бъдат използвани съществуващите младежки мрежи и инструменти (например структурираният диалог) и да се полагат усилия за решаване на проблемите, съпътстващи изменението на климата, и за постигане на целите на хилядолетието за развитие, набелязани от ООН

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Да се насърчава сред младите хора „природосъобразното“ поведение на потребление и производство (например рециклиране на отпадъци, спестяване на енергия, хибридни превозни средства и др.)
- Да се насърчават предприемачеството и възможностите за доброволчество в региони, които са извън Европа
- Да се оказва подкрепа за развитието на структури за социално-възпитателна работа на други континенти
- Да се увеличава осведомеността на младите хора за основните права и проблемите на развитието в световен мащаб

4.3. Нова роля на социално-възпитателната работа с младежта

Социално-възпитателната работа с младежта²¹ е извънкласна форма на обучение, което се води от „младежки възпитатели“, работещи на професионални или доброволни начала — в рамките на младежки организации, общински центрове, младежки центрове, църкви и др., — и допринася за развитието на младите хора. Заедно със семейството и с други професионалисти, социално-възпитателната работа с младежта може да помогне за справяне с безработицата, лошата успеваемост в училище и социалното изключване, а също и да предостави време за развлечения. Тя може и да развие допълнително уменията и да спомогне за прехода от младежка към зряла възраст. Въпреки „неформалния“ си характер социално-възпитателната работа с младежта трябва да стане по-професионална. Социално-възпитателната работа с младежта дава своя принос във всички сфери на дейност и за постигането на набелязаните за всяка от тях цели.

Цел

Социално-възпитателната работа с младежта следва да бъде подкрепяна, да се признае икономическият и социалният ѝ принос и да се професионализира.

²¹ Обичайно използван термин за работа с млади хора — „социално-образователни инструктори“ е правният термин за „младежки възпитатели“, цитиран в предишния член 149, параграф 2 от Договора.

Действия от страна на държавите-членки и Комисията в съответните им сфери на компетентност

- Младежките възпитатели да бъдат въоръжавани с професионални умения и да се работи в посока към валидиране на техните умения чрез подходящите европейски инструменти (Europass, EKP, ECVET)
- Социално-възпитателната работа с младежта да бъде насърчавана, *inter alia*, чрез структурните фондове
- Да се развие мобилността на младежките възпитатели, както е посочено в Договора за ЕО
- Да се разработят новаторски услуги, педагогически подходи и практика в областта на социално-възпитателната работа с младежта

Комисията ще изработи свой задълбочен анализ на икономическото и социално въздействие на социално-възпитателната работа с младежта.

5. ПОСТИГАНЕ НА ВИЗИЯТА В ЕДНА НОВА ИНТЕГРИРАНА РАМКА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

5.1. Многосекторен подход

Широкият обхват на проблемите, които засягат младите хора, налага прилагането на многосекторни подходи в политиката на равнище ЕС и на национално равнище. Политиката за младежта не може да отбележи напредък без успешното сътрудничество с други сектори. От своя страна политиките за младежта могат да допринесат за постигането на резултати в области, като политиката по отношение на децата и семейството, образованието, равнопоставеността на половете, трудовата заетост, жилищата и здравеопазването.

Държавите-членки следва да разгледат възможностите за въвеждане на национално равнище на многосекторен подход при изработването на политиките. Многосекторно сътрудничество следва да бъде развивано и с местните и регионалните участници, които са от ключово значение за изпълнението на стратегиите за младежта. Съветът би могъл да предвиди установяването на сътрудничество между различните формации на Съвета, докато Комисията ще засили вътрешната си координация чрез групите, съставени от представители на различни нейни служби. Ще се внимава да се избегне дублирането със съществуващи механизми. Необходимо е и по-добро познаване на сегашното положение и ефективно разпространение на най-добрите практики.

5.2. Диалог с младите хора

Изпълнението на стратегията се съпътства от структуриран диалог, който е и мястото за съвместно обсъждане на приоритетите ѝ. Държавите-членки се приканват да организират постоянен и редовен диалог с младите хора като част от националните си политики за младежта. Със сътрудничеството на представителствата на Европейската комисия диалогът може да включва теми от сферата на ЕС.

През 2010 г. ще бъде сформирана работна група от представители на държавите-членки и на Европейския форум на младежта, чиято цел ще бъде да направи преглед на структурирания диалог (участие на местните, регионалните и националните младежки съвети, участие на неорганизираните млади хора, роля на проявите, организирани от ЕС, следващи стъпки и т.н.). Ще могат да вземат участие, когато е необходимо, и социалните партньори и новите действащи лица в политиката за младежта (като например производственият сектор, фондации, благотворителни организации и младежки медии).

Предлага се всяка година да се провежда цикъл на структурирания диалог с младите хора. Темите за следващия период ще бъдат определяни съвместно с участниците в диалога и биха могли да бъдат:

- Трудовата заетост сред младите хора (2010 г.)
- Младите хора и светът (2011 г.)

5.3. Да се учим един от друг за изработването на по-добри политики

Предлагат се две форми на обучение от типа „да се учим един от друг“ между държавите-членки: „семинари на високо равнище“ — когато политическото сътрудничество е от съществено значение и „секторни срещи“ — когато са необходими експертни познания. За участие в тези прояви от типа „да се учим един от друг“ следва да бъдат привлечени и заинтересованите страни.

Предложения за следващия период:

- Семинар на високо равнище, посветен на многосекторното сътрудничество (2010 г.)
- Секторна среща, посветена на социално-възпитателната работа с младежта (2011 г.)
- Семинар на високо равнище, посветен на младежкото доброволчество (2011 г.)
- Секторна среща по въпроси на здравето на младите хора (2012 г.)
- Семинар на високо равнище, посветен на темата за творчеството (2012 г.)

5.4. Изпълнение

Основната сила, която стои зад изпълнението на настоящата стратегия, са държавите-членки. От голяма помощ би трябвало да бъдат многосекторният подход и подсилването на инструментите на ОМК. На национално равнище следва да бъдат организирани първоначални срещи със заинтересованите страни и други министерства относно приоритетите. Следва да участват и регионалните и местните власти. От съществено значение са координацията и участието на имащите отношение действащи лица на всички етапи от цикъла за изработване на политики.

Срещите на генералните директори, отговарящи за младежта, следва да играят ключова роля при изпълнението на новата рамка за сътрудничество.

5.5. Изработване на основани на факти политики

По-доброто познаване на ситуацията е задължително условие за всяка разумна политика. Сегашните средства (например данните на Евростат, националните доклади, Европейският център на знанието за политиката за младежта (ЕКСУР), рамковата програма за научни изследвания на ЕС) са първата крачка заедно с тригодишния доклад за младежта в Европа. Също толкова необходим е и обменът на резултатите от изследванията и свързването в мрежа на изследователите от цяла Европа. Комисията предлага:

- да се консолидира ЕКСУР чрез завършване на работата по профилите на страните
- да се направи преглед посредством системата Евридика на съществуващите предпочитания относно приоритетите
- да се създаде таблица със съществуващи индикатори и критерии за сравнение относно младите хора в сферата на образованието, трудовата заетост, приобщаването и здравето
- да се създаде работна група за обсъждане на възможни дескриптори за приоритетите участие, доброволчество, творчество и младите хора в света, както и за младежите, които не са обхванати от системата на образование, нямат работа или не са включени в професионално обучение.
- да се проведат проучвания на тема:
 - „Детските влогове“ — използването на средства, предоставени за доверително управление, с цел да бъдат от полза за самостоятелността на младите хора в по-нататъшния им живот (2010 г.)
 - Социално и икономическо въздействие на социално-възпитателната работа с младежта (2011 г.)
 - Онлайн участие на младите хора и информационното общество (2012 г.)
- да се провеждат редовни проучвания на Евробарометър, посветени на младите хора
- да се насърчи използването на рамковата програма за научни изследвания на ЕС за извършването на изследвания, касаещи младите хора, и за предприемането на следващи стъпки.

5.6. Опростена отчетност

На всеки три години ще бъде представян съвместен доклад на Съвета и Комисията относно изпълнението на горните приоритети. Той ще се основава на подобни доклади на държавите-членки, които ще се придружават от „Младежта в цифри“ — обзорен материал за положението на младежта в ЕС, подготвен с помощта на държавите-членки и младежки организации. Комисията препоръчва националните доклади да бъдат публикувани.

5.7. Привличане на средства от програмите и фондовете на ЕС

Програмата „Младежта в действие“ подкрепя политиката за младежта и нейните приоритети, особено трансграничната мобилност, доброволчеството, участието, социално-възпитателната работа с младежта и политическото сътрудничество (например учене едни от други, структуриран диалог, изследвания, проучвания на Евробарометър и средства за повишаване на познанията). Други програми и фондове, като например Култура, Учение през целия живот, ПРОГРЕС, МЕДИЯ, Еразъм за млади предприемачи, Програмата за конкурентоспособност и иновации и Структурните фондове също предлагат множество възможности за всички млади хора, поради което е нужно те да бъдат по-добре запознати с тях.

5.8. Сътрудничество с други институции на ЕС и международни организации

Европейският парламент редовно дава своя принос към политиката за младежта. Комисията го приканва да реагира на настоящото съобщение и възнамерява редовно да информира Парламента относно изпълнението му. Комисията възнамерява също да си сътрудничи с Икономическия и социален комитет и с Комитета на регионите в съответните им сфери на компетентност.

Комисията ще продължи сътрудничеството си със Съвета на Европа в области от взаимен интерес, като участието на младите хора, социално-възпитателната работа с младежта и по-доброто опознаване на младите хора.